

בבא בתרא ד

עניין: אורו של עולם

מהר"ל דרך חיים אבות פ"ה סוף משנה כ'

ובארנו מדרש זה בספר גבורת ה', ושם פירשנו דבר זה כי בית המקדש והתורה הם עיקר העולם, כי כמו שבאדם הלב והמוח עיקר האדם, הלב שממנו החיות והמוח ששם השכל וכך בכלל העולם יש בהם בית המקדש והתורה שהם עיקר העולם. שכמו שכל האיברים מקבלים החיות מן הלב אשר הוא באמצע גוף האדם, והלב מקבל פרנסה תחלה ואח"כ ממנו מקבלים שאר איברים שהלב שולח פרנסה לכל האברים, וכן כל העולם שותה מתמצית ארץ ישראל כי ארץ ישראל תחלה ובית המקדש הוא עיקר ארץ ישראל ובאמצע ארץ ישראל. וכמו שהמוח שם שכל האדם כך התורה שכל העולם. ולפיכך בית המקדש והתורה צמודים יחדיו, מפני כי בית המקדש קדושת העולם הזה והתורה מתעלה עד למעלה. ועל ידי בית המקדש שהוא בארץ ישראל ועל ידי התורה שמגיע עד עולם העליון יש לעולם סולם עומד בארץ ומגיע למעלה מן השמים, לכך אמר כאשר ישראל מתעסקים במקדש ובתורה ינצלו מן הגיהנם. ודבר זה תוכל להבין מן הדברים שביארנו לך כי כאשר הוא מתעסק באלו שתיים הוא מתעסק בדבר שהוא עיקר, כי בית המקדש והתורה הם כנגד הלב ומוח שהם עיקר האדם כך אלו שנים עיקר בעולם, ובשביל זה ניצול מן הגיהנם שאין הגיהנם רק ששם נאבד האדם ואינו בכלל מציאות כי הוא חשך ואבוד.

מהר"ל חידושי אגדות

הוא כבה אורו של עולם (שם ד' ע"א). הוא כבה אורו וכו'. יש לך לדעת של עולם (רבנן) וכו' ילך הטעם מה שנקרא (ב"ה) (בהמ"ק) אורו של עולם, והוא מבואר ממדרש חכמים שאמרו (ב"ר פ' ג') האורה מהיכן נברא ר' ברכיה בשם ר' יצחק

אומר ממקום [בהמ"ק] נבראת האורה שנאמר והנה כבוד ה' אלקי ישראל בא ממדבר הקדים ואין כבודו אלא ב"ה שנאמר כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשינו ע"כ. הרי כי (ב"ה) [בהמ"ק] הוא האור עד שממנו נברא האור ודבר זה ידוע למשכילים, כי (ב"ה) [בהמ"ק] הוא נבדל מן הגשמי וכל נבדל הוא מתיחס לאור כי האור אינו גשמי כלל, ולפיכך (ב"ה) [בהמ"ק] אורו של עולם, ומשם התפשט האור בבריאה.

בן יהודע

ימלא פתח האמיתי העקרי, כן אלו הפלוסופים תחכנה עיניהם מראות, ורולים להשיג הדברים ע"י השערת השכל, והם טועין, כי מחשיאין התערה ואינם משיגים האמת, ואמרתו עליהם אמר הכתיב בפרשת וירא, זאת האנשים אשר פתח הבית הכו בסגורים מקטון ועד גדול וילאן למיאו הפתח, והכוונה לאלו הפלוסופים שאינם מודים בדברי תורתנו הקדושה שהיא תורת אמת רשות היחיד, אלא עומדים חולה מהאמת שהוא רשות הרבים, והיו בפתח הבית שלא נכנסו למקום האמת המכונה בשם בית, הכו אותם מן השמים בסטורים, שמונדים סברות בהשערת השכל, שהם נגד האמת, אלא בניים על דברי תורה וכוז, ומחמת כן נלאו למיאו הפתח של מקום האמת :

נמצא

הקבלה והמסורת שהיא תורה שבע"פ, היא אור המחיר לעיני האדם, כדכתיב ותורה אור, וכן דרשו חז"ל ליהודים היתה אורה זו תורה, יע"ו אור תורה תחונה עיני האדם פתחו של דבר האמת בהשקפה הראשונה, שיכוין אל דבר אמת, ולא ישנה ולא יטעה בדברי הכל ותוהו, ולכן על הרג חכמי ישראל אשר הרגס, ח"ל הוא כבה אורו של עולם המחיר מן אור התורה המחיר בהם, אשר מפניהם חלא אורה זו תורה, לרעת האדם מערת האמת אשר ילך בו ויחמק עליו, ונפן לו. עילה בעבור זאת שיעסוק באורו של עולם זה בהמ"ק, כי גם הוא מחיר לאדם ללכת בדרך אמת, שהוא דרך שדורכים בו חז"ל בדרך אמת, וימאס בדרך אמת ואמונה של הפלוסופים שהם כופרים בקבלה ומסירה, ולא יודו אלא רק בדבר טבעי שמחייב השכל שלהם, והוא דאדז"ל עשרה נסים נעשו לאבותינו בבהמ"ק, אשר כולם דברים שהם הפך הטבע, ולא יחייבם השכל האינטי, ולכן כשרואה אותם האדם בחוש הריאות, בע"כ לרין לפרור ולמאוס בתורת הפלוסופים, אשר תחמם ותהביל כל דברים שהם לא יחייבם השכל האינטי, ומאזר שיכפיר בתורתם של אלו, בע"כ יורה בתורת אמת, וממלא עיניו מאירים להשיג האמת מבח דברי תורתנו הקדושה :

שם. הוא כיבה אורו של עולם, ילך ויעסוק באורו של עולם. ל"ל בס"ד, כי הבדל שיש בין חכמי ישראל וצין הפלוסופים הוא, משל לאחד שהיה יושב בתוך ארמון גדול, אך הוא עיניו פתוחות, ויש לו אור גדול שם שרואה בו, הנה זה הוא רוחה הפתח של הארמון בעיניו, ומקף ומיד הוא יולא ונכנס בו, ואע"פ שיש באורו ארמון כמה פתחים של תלוות גדולים, או של חדרים שפתוחים לתוך אותו ארמון, לא ישנה ויטעה ללכת בחד מהם, שיחשוב שזה הוא פתח העקרי של הארמון, כי עיניו פתוחות והאור מאיר להם, הנה הם רואים בהשקפה ראשונה איה הוא פתח העקרי של הארמון, ולמה ישגו ויטעו, משא"כ הפלוסופים שאינם מאמינים בקבלה ומסורת שהיא תורה שבע"פ, המחירה לעיניו, אשר באורה ידע האדם מערת האמת בהשקפה הראשונה בכל דבר ודבר, ורק רולים לידע האמת ע"י השערת השכל, ואומדן דעה, הנה הם ידמו ליושב בתוך ארמון גדול, ובארמון זה י"כ כמה תלוות גדולים, שיש להם פתחים וסערים גדולים במרת שער פתח העקרי של הארמון, ועוד יש חדרים שיש וארבע שיש להם פתחים וסערים בתוך הארמון מפתח העקרי שלו, הנה ממאס בדיו בטולי הארמון למיאו הפתח העקרי, כדי ללכת בו, והנה הוא פוגע בפתח של החלון הגדול, וחשוב שזה הוא פתח העקרי, ונכנס בו ר' ומאס טפחים, והנה כותל סחים לפניו, או ידע שזה פתח של חלון הוא, ומיזר לארמון, וימאס כמותל נהלכו, וימלא ג"כ פתח גדול, ויחשוב בידיו זה פתח הארמון העקרי, ונכנס בו, והולך שמים ושלא אמת, ורואה כותל סחוס, אז ידע שזה הוא פתח החדר שיש בתוך הארמון, וימאס כמותלי הארמון, וג"כ טועה בפתחים של חלונות ושל חדרים, לחשוב שהם פתח העקרי, והולך ומסבב כל כותלי הארמון מבפנים בכל רוחותיו, ואינו מולא פתח העקרי, כי לפעמים יבא אלל פתח העקרי, ויחשוב שאין זה פתח העקרי, ויעבור מאללו באופן חוזר והולך כמה פעמים, ולא